

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyně Mgr. Věrou Pazderovou, LL.M., M.A., ve věci

žalobce: **M. J., nar. X**
státní příslušnost Čínská lidová republika
t. č. pobyttem X
zastoupen advokátem Mgr. Petrem Václavkem
sídlem Opletalova 25, Praha 1

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 4. 2024, č. j. MV-51378-4/SO-2024,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 24. 4. 2024, č. j. MV-51378-4/SO-2024, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna uhradit žalobci na náhradě nákladu řízení 17 362,70 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám žalobcova advokáta Mgr. Petra Václavka.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal dne 10. 8. 2023 žádost o povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana EU podle § 87h odst. 2 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), v níž označil jako rodinného

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

příslušníka, s nímž se hodlá sloučit, nezletilého P. C. (nar. X). Z vyjádření žalobce vyplývá, že nezletilý je synem žalobcovy družky. V rodném listu nezletilého, který byl přiložen k žádosti, je jako otec zapsán P. K.

2. Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) žalobcovu žádost zamítlo rozhodnutím ze dne 13. 2. 2024, č. j. OAM-18324 15/TP-2023, neboť dospělo k závěru, že žalobce není rodinným příslušníkem občana EU (ČR) na základě žádné z hypotéz § 15a zákona o pobytu cizinců. Rozhodné znění zákona o pobytu cizinců je odlišné od znění téhož zákona účinného do 31. 12. 2010, na základě něhož bylo žalobci uděleno povolení k přechodnému pobytu. Ustanovení § 15a odst. 4 písm. b) v tehdejší znění již zákon o pobytu cizinců neobsahuje.
3. K argumentu žalobce, že je rodinným příslušníkem občana EU (ČR) podle § 15a odst. 3 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců ministerstvo uvedlo, že žalobce není příbuzným nezletilého (přechodný pobyt by měl být vázán na rodičovství biologické nebo právní, nikoliv však faktické). Nadto, žalobce není ani osobou vyživovanou občanem EU, ani nevyžaduje osobní péči občana EU.
4. Nepřiměřený dopad v důsledku zamítnutí nyní posuzované žádosti je podle ministerstva vyloučen, neboť žalobci pouze není přiznán nejvyšší bytový status (povolení k trvalému pobytu). Není mu však odňato povolení k přechodnému pobytu, jímž nadále disponuje.
5. Žalovaná zamítla žalobcovu odvolání v záhlaví označeným rozhodnutím. Konstatovala, že čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice o volném pohybu“) nezahrnuje takové osoby, které svoji rodinnou vazbu nemohou žádným způsobem doložit, protože se jedná o neformální vazbu. Článek 3 odst. 2 písm. b) též směrnice pak hovoří o neformálním svazku partnerů, ale nikoliv již o dětech těchto partnerů. Pokud by bylo záměrem směrnice, aby neformální svazky osob měly vliv i na možnost získání bytových oprávnění dětí a dalších příbuzných nesezdaných partnerů, pak by tento záměr směrnice zcela jistě zmiňovala alespoň v preambuli. Nicméně čl. 6 preambule směrnice hovoří o rodinných příslušnících s vědomím, že čl. 2 odst. 2 definuje pro účely směrnice jen jádro rodiny, a nikoliv širší členy rodiny (rodinné příslušníky).
6. V nynější věci není pochyb o tom, že žalobce není rodičem nezletilého občana ČR, ani jej s občanem ČR nepojí jiný příbuzenský vztah, nesplňuje tak podmínky pro zařazení mezi rodinné příslušníky občanů EU (ČR) podle § 15a odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců.
7. Rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze 22. 2. 2024, č. j. 6 Azs 45/2023-28, na který žalobce odkazoval, se týkal podle žalované skutkově odlišného případu. Nejvyšší správní soud v něm posuzoval postavení nezletilého cizince, který se na území hodlal sloučit se svou matkou (státní příslušnicí Filipín), která žila v nesezdaném svazku s občanem ČR, ze kterého se narodila i sestra nezletilého. Státní občan ČR byl ve zmíněném případě živatelem rodiny a nezletilý se v ČR stal členem domácnosti občana ČR.
8. Podle zmíněného rozsudku je v případě pouze faktické vazby k občanovi ČR třeba zkoumat vztah závislosti založený na existenci úzkých a stálých osobních vazeb vzešlých ze společného života a soužití, které přesahuje pouhé dočasné soužití motivované čistě účelovými důvody. Nebylo přitom pochyb o tom, že žadatelem byl nezletilý cizinec, který byl na občanovi ČR závislý výživou. Nyní posuzovaný případ žalobce je však podle žalované odlišný, resp. opačný. Není zde směrnicí a zákonem předpokládaná závislost na straně

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

žalobce slučujícího se na občana ČR, tzn. závislost žadatele na občanovi ČR. Žalobce není na státním občanovi ČR, na kterého se hodlá sloučit, závislý výživou ani péčí, ani nežije v domácnosti tohoto občana ČR, ale je tomu naopak. Znakem společné domácnosti je nejen trvalost soužití, ale i společné uhrazování nákladů na své potřeby.

9. Žalobce tedy podle žalované nesplňuje podmínku vyplývající z § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců, resp. čl. 3 odst. 2 směrnice o volném pohybu. Postavení rodinného příslušníka občana EU lze totiž přiznat pouze žadateli, který je na občanovi EU nebo státním občanovi ČR významně „závislý“ (tj. péče a výživa, materiální zázemí) a nikoliv opačně. Zákon o pobytu cizinců současně stanovuje podmínku „příbuzenství“ mezi těmito osobami, směrnice pak hovoří o ostatních rodinných příslušnících.
10. Ministerstvo podle žalované nepochybně neprovedením výsledků, neboť nebylo zpochybněno žalobcovo soužití s občanem ČR a jeho matkou, nebyly ani pochyby o tom, že žalobce se podílí na výchově a výživě nezletilého a že celou rodinu materiálně zajišťuje. Lze přitom předpokládat i citové vazby, které však nejsou v dané situaci rozhodující.
11. Dále žalovaná poukázala na to, že nezletilý občan ČR má v rodném listu uvedeného vlastního otce (občana ČR), který má vůči němu práva a povinnosti. Nebylo přitom doloženo, že by byl biologický otec zbaven rodičovské odpovědnosti nebo že by mu byla omezena.
12. K otázce přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalovaná poukázala na to, že žalobce disponuje platným povolením k přechodnému pobytu, které mu umožňuje realizaci soukromého a rodinného života. Nelze proto předpokládat, že by rozhodnutí o zamítnutí nynější žádosti do rodinného a soukromého života nepřiměřeně zasáhlo. Současně není znemožněno, aby bylo žalobci vydáno povolení k trvalému pobytu podle § 68 zákona o pobytu cizinců [viz § 68 odst. 2 písm. c) bod 2) uvedeného zákona]. V odvolání ani v průběhu řízení žalobce nezmínil žádné konkrétní negativní následky, které by rozhodnutí o zamítnutí žádosti o povolení k trvalému pobytu mohlo způsobit a takový následek není ani žalované znám.

II. Obsah žaloby

13. Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).
14. Úvodem konstatoval, že na území ČR pobývá již od roku 2007 a v současné době je držitelem povolení k přechodnému pobytu. Rozhodnutí žalované je podle něj zatíženo minimálně vadou nezákonnosti, neboť nesprávně vykládá pojem „rodinný příslušník“ a posléze jej chybně aplikuje na případ žalobce.
15. Žalobce se považuje za rodinného příslušníka nezletilého P. C., občana ČR. Je si vědom, že není zapsán v rodném listě nezletilého, ale prakticky celý život se o něj fakticky stará a prokazatelně dlouhodobě udržuje partnerský vztah s matkou nezletilého. Tato skutečnost již byla uznána v rámci udělení povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU. Všichni tři sdílí společnou domácnost a tvoří rodinu ve všech podstatných rysech. Žalobce o nezletilého každodenně pečuje, podílí se na jeho výchově, živí ho a zajišťuje jemu i celé rodině materiální prostředky. Nezletilý jej také jako otce vnímá a je na něj citově navázán. Tyto skutečnosti žalobce považuje za zásadní.
16. Žalobce je přesvědčen, že může být považován za rodinného příslušníka občana EU (ČR) podle zákona o pobytu cizinců i podle směrnice o volném pohybu. Stejně jako v odvolání Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

namítá, že má být považován za rodinného příslušníka podle § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Pojem příbuzný, použitý ve zmíněném ustanovení, nezahrnuje podle žalobce pouze pokrevní příbuzné. Žalobce přitom dlouhodobě prokazatelně žije s nezletilým ve společné domácnosti. Výklad žalované, podle kterého žalobce není členem domácnosti občana EU, ale naopak, považuje za formalistický a zcela v rozporu se smyslem a účelem tohoto ustanovení i odpovídajícího ustanovení směrnice. V této souvislosti žalobce citoval z výše zmíněného rozsudku č. j. 6 Azs 45/2023-28.

17. Podle judikatury Soudního dvora EU (dále též „SDEU“) je cílem čl. 3 odst. 2 směrnice o volném pohybu zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu. Žalobce se domnívá, že spolu s družkou a jejím synem rodinu nepochybně tvoří a vzhledem k intenzivním vazbám je taková rodina hodná ochrany. Domnívá se přitom, že spadá pod pojem oprávněných osob podle čl. 3 odst. 2 uvedené směrnice ve spojení s § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Přestože těmto osobám nevyplývá ze směrnice právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, členské státy mají usnadňovat jejich vstup a pobyt, a to v zájmu zachování rodiny v širším smyslu. V této souvislosti žalobce odkazuje též na bod 6 odůvodnění (preambule) zmíněné směrnice.
18. Pojem rodinný příslušník nelze podle žalobce omezovat na definici podle občanského zákoníku, ale je třeba jej vyložit podle okolností konkrétního případu, smyslu a účelu směrnice a nejlepšího zájmu dítěte. Podle žalobce stačí, že s občanem ČR mnoho let sdílí společnou domácnost a prokazatelně mezi nimi existují významné faktické vazby, které lze přirovnat k vazbám mezi rodičem a dítětem.
19. Dále žalobce namítá nedostatečné posouzení dopadu rozhodnutí z hlediska soukromého a rodinného života. Přestože disponuje povolením k přechodnému pobytu, toto oprávnění je ze své podstaty dočasné. Vzhledem ke skutečnosti, že žalobce v ČR pobývá řadu let, má zde veškeré sociální a ekonomické zázemí a nejbližší rodinu. Má tak snahu se co nejvíce stabilizovat a integrovat do české společnosti. To je i v nejlepším zájmu nezletilého, o kterého pečuje. Podle rozsudku NSS ze dne 13. 5. 2022, č. j. 9 Azs 39/2022-50, nepostačuje, pokud správní orgány odkáží na možnost podání nové žádosti.
20. K odkazu žalované na možnost požádat o trvalý pobyt ve smyslu § 68 odst. 2 písm. c) bodu 2 zákona o pobytu cizinců žalobce konstatoval, že tento typ žádosti vyžaduje, aby byl žalobci nejprve ukončen přechodný pobyt, jímž nyní disponuje. Žalobce by tak například musel požádat o ukončení svého stávajícího pobytového oprávnění, přičemž by neměl jakoukoliv záruku, že mu bude trvalý pobyt udělen. Žalobce by tak vystavil sebe i svou rodinu značné míře stresu a nejistoty a pokud by mu z jakéhokoliv důvodu nebyl trvalý pobyt udělen, vystavil by se nebezpečí nuceného vycestování do země původu a s tím souvisejícího odloučení od rodiny.

III. Vyjádření žalované

21. Žalovaná ve vyjádření k žalobě především odkázala na obsah napadeného rozhodnutí a správního spisu. Je přesvědčena, že v napadeném rozhodnutí přezkoumatelným způsobem uvedla, z jakého důvodu nelze na žalobce nahlížet jako na rodinného příslušníka občana EU. Žalobce především není rodičem nezletilého občana ČR, na kterého se hodlá sloučit a dále není na tomto občanu EU závislý výživou ani péčí a nežije v jeho domácnosti. Žalobce k občanu EU tak nepojí „vztah závislosti“ ve smyslu zákona o pobytu cizinců ani ve smyslu směrnice o volném pohybu. S matkou občana ČR žije žalobce na území v neformálním svazku. V napadeném rozhodnutí se žalovaná vypořádala i s přiměřeností jeho dopadů.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

IV. Jednání

22. Na jednání dne 21. 8. 2025 žalobce setrval na svém procesním stanovisku a zopakoval argumenty uvedené v žalobě. Žalovaná se z jednání omluvila a souhlasila s tím, aby jednání proběhlo v její nepřítomnosti.

V. Posouzení žaloby soudem

23. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny požadované formální náležitosti. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v rozsahu a mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
24. Žaloba je důvodná.
25. Soud úvodem připomíná, že směrnice o volném pohybu rozšířila právo volného pohybu osob (občanů EU) vyplývající z primárního práva i na státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky tzv. migrujících občanů EU (tedy občanů, kteří využili svého práva volného pohybu a pobývají v jiném členském státě). Tito rodinní příslušníci pak požívají na základě dané směrnice zvýhodněného režimu oproti „běžným cizincům“, kteří musí projít běžným imigračním řízením. Z judikatury Soudního dvora plyne, že tento zvýhodněný režim pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky migrujících občanů EU, je motivován především odstraněním překážek volného pohybu občanů EU (srov. např. rozsudky velkého senátu Soudního dvora ze dne 25. 7. 2008, *Metock*, C-127/08, body 56, 63 a 89, a ze dne 10. 9. 2019, *Chenchooliah*, C-94/18, bod 61, nebo rozsudek ze dne 25. 7. 2002, *MRAX*, C-459/99, bod 53). Je totiž zřejmé, že volný pohyb osob se neobejde bez rozšíření této svobody na členy rodiny migrujících občanů, neboť rodinné vazby mohou představovat jeden z nejdůležitějších faktorů ovlivňujících rozhodnutí přestěhovat se do jiného státu (blíže viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 29. 4. 2021, č. j. 51 A 30/2019-50, body 28 až 34 a judikaturu tam citovanou).
26. Soudní dvůr dovodil, že právo na vstup a pobyt na území členského státu poskytované státním příslušníkům třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky občanů EU, kteří využili svého práva volného pohybu, vyplývá již z pouhého rodinného vztahu s občanem EU [rozsudek ze dne 14. 4. 2005, *Komise ES proti Španělskému království*, C-157/03, bod 28].
27. Shodný závěr je pak třeba přijmout i pro žádosti podané rodinnými příslušníky občanů ČR. Z vůle vnitrostátního zákonodárce (viz § 15a) totiž došlo k rozšíření, a tedy nepřímé aplikaci unijního práva, i na rodinné příslušníky občanů ČR, byť nikdy práva volného pohybu nevyužili (blíže viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010-151, č. 2420/2011 Sb. NSS, nebo rozsudek NSS ze dne 30. 8. 2013, č. j. 8 As 46/2013-55, body 25-27 a judikaturu tam citovanou). Tuto volbu zákonodárce jsou správní orgány i soudy povinny respektovat při aplikaci těch ustanovení zákona o pobytu cizinců, která vycházejí ze směrnice o volném pohybu, na konkrétní skutkové okolnosti.
28. V rozsudku ze dne 24. 3. 2023, č. j. 3 Azs 271/2022-26, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že pokud český zákonodárce rozhodl o rozšíření právní úpravy přijaté původně na úrovni Evropské unie pro přeshraniční situace rovněž na situace čistě vnitrostátní, nemůže aplikační praxe správní do takto rozšířeného aplikačního rámce zpětně vsouvat zužující podmínky, které se vztahovaly na přeshraniční situace v rámci Evropské unie, avšak ve vnitrostátních situacích nemohou nalézt racionální uplatnění.
29. Podmínky stanovené pro zařazení do některé z kategorií rodinných příslušníků v § 15a Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

zákona o pobytu cizinců je proto třeba vykládat v souladu se směrnicí o volném pohybu a související judikaturou Soudního dvora, a to i tehdy, pokud se jedná o žádost, v níž žadatel tvrdí, že je rodinným příslušníkem občana ČR, který svého práva volného pohybu nevyužil

30. Žalobce se v žalobě výslovně dovolává pouze toho, že splňuje podmínky podle § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců, soud se proto nezabýval argumentací správních orgánů, v níž neshledaly naplnění podmínek § 15a odst. 1 a 2 téhož zákona.
31. Podle § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců v rozhodném znění platí, že rodinným příslušníkem občana Evropské unie se dále rozumí cizinec, který

„a) je příbuzným občana Evropské unie nebo státního občana České republiky přihlášeného k trvalému pobytu na území a

1. je v zemi, z níž pochází, osobou vyživovanou tímto občanem Evropské unie nebo státním občanem České republiky,

2. je v zemi, z níž pochází, členem domácnosti tohoto občana Evropské unie nebo státního občana České republiky, nebo

3. u kterého vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Evropské unie nebo státního občana České republiky, nebo

b) má s občanem Evropské unie nebo se státním občanem České republiky přihlášeným k trvalému pobytu na území řádně doložený trvalý partnerský vztah“ (zvýraznění doplněno).

32. Toto ustanovení je transpozicí čl. 3 odst. 2 směrnice o volném pohybu, který stanoví:

„Aniž je dotčeno právo volného pohybu a pobytu dotyčných osob, které tyto osoby již případně mají, usnadňuje hostitelský členský stát v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt těchto osob:

a) **všech ostatních rodinných příslušníků** bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 a **kterí jsou v zemi, z níž pocházejí**, osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo **členy jeho domácnosti** nebo u kterých vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Unie o ně.

b) partnera, se kterým má občan Unie řádně doložený trvalý vztah“ (zdůraznění doplněno).

33. Žalovaná v napadeném rozhodnutí vyložila čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice o volném pohybu tak, že nezahrnuje takové osoby, které svoji rodinnou vazbu nemohou žádným způsobem doložit, protože se jedná o neformální vazbu. K argumentaci žalobce rozsudkem č. j. 6 Azs 45/2023-28, z něhož žalobce dovozoval, že pro naplnění podmínky „příbuzenství“ podle § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců postačuje faktická rodinná vazba, žalovaná poukázala na odlišné skutkové okolnosti, ale výslovně se nevyjádřila k tomu, zda tento rozsudek modifikuje jí dříve v napadeném rozhodnutí vyslovenou úvahu, podle které pro naplnění podmínek čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice o volném pohybu, resp. § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců nepostačuje faktická/neformální rodinná vazba.

34. I přes toto nejednoznačné stanovisko soud neshledal důvod ke zrušení napadeného rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost, neboť je z něj jednoznačně patrné, že stěžejním důvodem, z něhož žalovaná dovodila nenaplnění podmínek § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců bylo nesplnění jiné dílčí podmínky, a sice skutečnost, že žalobce nežije v domácnosti občana ČR, ale občan ČR žije v žalobcově domácnosti. Právě tato skutečnost podle žalované odlišuje nyní posuzovanou věc od věci řešené v rozsudku č. j. 6 Azs 45/2023-28, který se týkal situace, kdy byl žadatelem nezletilý cizinec, který byl závislý výživou na občanovi ČR Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

(k tomu viz dále).

35. S ohledem na výše zmíněný nosný důvod napadeného rozhodnutí soud k otázce požadavku na formálnost rodinné vazby pouze dodává, že v rozsudku č. j. 6 Azs 45/2023-28 Nejvyšší správní soud nevyločil, že podmínky § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců může naplnit i osoba, která má k občanovi ČR pouze faktickou rodinnou vazbu. V dané věci se jednalo o nezletilého žalobce, jehož matka byla družkou českého státního občana, a tento žalobce dovozoval, že je rodinným příslušníkem občana EU, neboť žije ve společné domácnosti s matkou, sestrou a matčíným druhem (občanem ČR), který nezletilého žalobce vychovává a na kterém je žalobce závislý výživou.
36. Závěr Nejvyššího správního soudu připouštějící i faktickou rodinnou vazbu pro situace, které spadají do rozsahu § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců (čl. 3 odst. 2 směrnice o volném pohybu), potvrzuje i judikaturu Soudního dvora. V rozsudku ze dne 26. 3. 2019, C-129/18, *SM*, Soudní dvůr potvrdil, že pojem „potomek v přímé linii“ uvedený v čl. 2 odst. 2 směrnice o volném pohybu (který je transponován do § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců) zahrnuje každý *trvalý* vztah rodiče a dítěte bez ohledu na to, zda jde o vztah *biologický nebo právní*. Zahrnuje tedy jak biologické dítě takového občana, tak jeho osvojení, neboť osvojením prokazatelně vzniká mezi dotyčným dítětem a dotyčným občanem Unie *trvalý právní vztah* rodiče a dítěte. „Potomkem v přímé linii“ proto nemohlo být dítě, které bylo svěřeno do péče opatrovníka v režimu alžírského institutu „kafala“, protože tím nevzniká mezi dítětem a jeho opatrovníkem trvalý vztah rodiče a dítěte (viz body 52 až 56 rozsudku *SM*). Zároveň ale Soudní dvůr dodal, že takové dítě spadá pod pojem „jiný rodinný příslušník“ použitý v čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice o volném pohybu.
37. Z toho vyplývá, že podle Soudního dvora čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice o volném pohybu nevyžaduje pro naplnění pojmu „jiný rodinný příslušník“ trvalý biologický nebo právní vztah. Shodným způsobem je pak třeba vykládat také § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců.
38. Ve světle této judikatury se názor žalované, podle kterého čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice o volném pohybu, a tedy ani § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců nezahrnuje takové osoby, které mají pouze neformální/faktickou rodinnou vazbu, nejeví jako správný. Jak již však soud uvedl výše, z napadeného rozhodnutí nevyplyvá, že by se jednalo o nosný důvod, který vedl k zamítnutí žalobcovy žádosti, resp. jeho odvolání.
39. Nosným důvodem bylo tvrzení žalované, že žalobce nesplňuje podmínku sdílení společné domácnosti, protože postavení rodinného příslušníka občana EU lze přiznat pouze žadateli, který je na občanovi EU (ČR) významně „závislý“ z hlediska péče, výživy a materiálního zázemí, a nikoliv opačně. Žalovaná zdůraznila, že žalobce není na státním občanovi ČR, na kterého se hodlá sloučit, závislý výživou ani péčí, ani nežije v domácnosti tohoto občana ČR, ale je tomu naopak. Znakem společné domácnosti je přitom podle ní nejen trvalost soužití, ale i společné uhrazování nákladů na své potřeby.
40. Z tohoto odůvodnění žalované lze dovodit, že sdílení společné domácnosti vyložila jako „jednosměrný“ pojem (žadatel musí žít ve společné domácnosti občana ČR, a nikoliv občan ČR v domácnosti žadatele) a zároveň sdílení společné domácnosti dovodila z uhrazování materiálních potřeb. Žalobce byl podle žalované živitelem rodiny, a proto podmínky § 15 odst. 3 zákona o pobytu cizinců nesplňoval.
41. Tato východiska žalované nebyla správná.
42. Soud si je vědom, že Soudní dvůr dovodil „jednosměrnost“ závislosti pro účely čl. 2 bodu 2 Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

písm. d) směrnice o volném pohybu (rozsudek ze dne 8. 11. 2012, C-40/11, *Iida*). Aby mohl být předek občana Unie v přímé linii považován za „rodinného příslušníka“ ve smyslu tohoto ustanovení, musí být jím „vyživovanou osobu“. Soudní dvůr ve zmíněném rozsudku konstatoval, že to, zda je rodinný příslušník „vyživován“ občanem Unie majícím právo pobytu, je výsledkem faktické situace, která se vyznačuje okolností, že *materiální podpora rodinného příslušníka je zajištěna osobou mající právo pobytu*, takže nastane-li jako ve věci *Iida* opačná situace, tedy že osoba mající právo pobytu je vyživovanou osobou státního příslušníka třetí země, nemůže se tento státní příslušník za účelem uplatnění práva pobytu v hostitelském členském státě odvolávat na to, že je „vyživovaným“ předkem uvedené osoby oprávněné k pobytu ve smyslu směrnice o volném pohybu (bod 55 rozsudku *Iida*).

43. S ohledem na další judikaturu Soudního dvora však nelze dovodit, že by tentýž závěr bylo možné automaticky aplikovat i na výklad pojmu „*ostatní rodinný příslušník, který je členem domácnosti občana Unie s primárním právem pobytu*“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice o volném pohybu. Tímto pojmem se Soudní dvůr zabýval v rozsudku ze dne 15. 9. 2022, C-22/21, *SRS a AA*, v němž mimo jiné zdůraznil, že nic ve znění čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce písm. a) směrnice o volném pohybu neumožňuje mít za to, že za účelem výkladu tohoto ustanovení je třeba použít pojem „hlava domácnosti“. Jak totiž upřesnil generální advokát v bodě 34 svého stanoviska, v praxi by to znamenalo uložení dodatečného kritéria, které znění tohoto ustanovení nestanoví (bod 22 rozsudku *SRS a AA*).
44. Právě na argumentu „živitelem rodiny“ (který lze považovat za obdobu pojmu „hlava domácnosti“) je však založeno odůvodnění napadeného rozhodnutí. Požadavek žalované, aby „živitelem rodiny“ („hlavou domácnosti“) byl občan EU, na kterého se chce žalobce sloučit, je tak dodatečným kritériem, které právo EU nepředpokládá, a tedy ani nepřipouští.
45. Soudní dvůr dále vyložil, že k tomu, aby se čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice o volném pohybu mohl vztahovat na „ostatního rodinného příslušníka“, musí mít tento příslušník vazbu na daného občana Unie, která předpokládá více než pouhé soužití z čistě účelových důvodů (bod 23 rozsudku *SRS a AA*).
46. Dále Soudní dvůr srovnal situaci „*ostatního rodinného příslušníka, který je členem domácnosti občana Unie*“ s dalšími dvěma situacemi předpokládanými v čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice o volném pohybu. Tyto dva další případy, vykládané ve světle bodu 6 odůvodnění této směrnice, odkazují na situaci závislosti „ostatního rodinného příslušníka“ na občanu Unie. První, tedy případ, kdy je tento ostatní rodinný příslušník osobou vyživovanou občanem Unie, se týká situace finanční závislosti. Druhý případ, kdy se občan Unie musí z vážných zdravotních důvodů naléhavě a osobně postarat o dotčeného „ostatního rodinného příslušníka“, výslovně odkazuje na situaci fyzické závislosti. V tomto kontextu musí být případ, kdy je ostatní rodinný příslušník členem domácnosti občana Unie, chápán tak, že se týká rovněž **situace závislosti, tentokrát založené na existenci úzké a trvalé osobní vazby mezi těmito dvěma osobami** (bod 23 rozsudku *SRS a AA*).
47. V této souvislosti Soudní dvůr připomněl účel směrnice o volném pohybu, jímž je „zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu“ prostřednictvím usnadnění vstupu a pobytu osob, které sice nespádají do definice „rodinného příslušníka“ občana Unie, obsažené v čl. 2 bodě 2 uvedené směrnice, avšak jsou k občanu Unie vázány **úzkými a stabilními rodinnými vztahy z důvodu specifických faktických okolností** (bod 24 rozsudku *SRS a AA*).
48. Soudní dvůr uzavřel, že, aby byl „ostatní rodinný příslušník“ považován za člena domácnosti občana Unie ve smyslu čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce písm. a) směrnice o volném pohybu, Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

pohybu, musí předložit **důkaz o úzké a stabilní osobní vazbě s tímto občanem**, dosvědčující situaci skutečné závislosti mezi těmito dvěma osobami, jakož i sdílení společného domácího života, které nebylo vyvoláno za účelem získání vstupu a pobytu v tomto členském státě (bod 25 rozsudku *SRS a AA*).

49. Pro posouzení existence takové vazby je podle Soudního dvora zajisté faktorem, který je třeba vzít v úvahu, stupeň příbuzenského vztahu mezi občanem Unie a dotýčným ostatním rodinným příslušníkem. Jak však v podstatě uvedl generální advokát v bodech 40 a 41 svého stanoviska, je třeba rovněž zohlednit v závislosti na okolnostech každého případu **blízkost dotčeného rodinného vztahu, vzájemnost a intenzitu vazby existující mezi těmito dvěma osobami**. Tato vazba musí být taková, aby v případě, že by dotčenému ostatnímu rodinnému příslušníkovi bylo zabráněno být členem domácnosti občana Unie v hostitelském členském státě, byla negativně zasažena alespoň jedna z těchto dvou osob (bod 26 rozsudku *SRS a AA*). V této souvislosti soud připomíná, že podle výše citované judikatury Soudního dvora, čl. 3 odst. 2 směrnice o volném pohybu nevyžaduje pro „ostatního rodinného příslušníka“ trvalou biologickou nebo právní vazbu (viz výše body 36 a 37).
 50. Ve světle tohoto rozsudku nemůže rozhodnutí žalované obstát, neboť žalovaná ztotožnila sdílení společné domácnosti s úhradou nákladů na společné potřeby, resp. se závislostí z hlediska výživy, péče nebo materiálního zázemí, přičemž dovodila, že živitelem rodiny je žalobce, a proto není členem domácnosti nezletilého občana EU (ale naopak). Naopak citové vazby mezi žalobcem a nezletilým označila za nerozhodné. Tento přístup nebyl správný. Žalovaná se měla zabývat tím, zda mezi žalobcem a nezletilým existuje taková **úzká a stabilní osobní vazba**, že v případě, že by žalobci bylo zabráněno být členem domácnosti nezletilého občana Unie (ČR) na území ČR, byla by negativně zasažena alespoň jedna z těchto dvou osob.
 51. Žalovaná tedy posoudila situaci žalobce na základě nesprávných právních východisek a nezabývala se otázkami, které v souvislosti s výkladem pojmu „*ostatní rodinný příslušník, který je členem domácnosti občana Unie*“ vyžaduje judikatura Soudního dvora, a proto je její rozhodnutí nezákonné. V dalším řízení bude na žalované, aby nynější věc znova posoudila a tentokrát řádně vyložila a aplikovala judikaturu Soudního dvora a Nejvyššího správního soudu, zejm. tu, na níž soud poukázal v tomto rozsudku.
 52. Pro úplnost soud podotýká, že žalovaná nezaložila své rozhodnutí na argumentu, podle něhož by žalobce nesplňoval dílčí podmínku § 15 odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců „*v zemi, z níž pochází*“, proto se soud touto dílčí otázkou nezabýval. Pro úplnost však odkazuje na výše zmíněný rozsudek č. j. 3 Azs 271/2022-26, který se sice týkal dříve účinné právní úpravy, ale může v tomto směru poskytnout cenná výkladová vodítka.
 53. S ohledem na výše uvedenou nezákonnost napadeného rozhodnutí se soud již nezabýval otázkou přiměřenosti dopadu do soukromého a rodinného života žalobce. Taková úvaha by byla v tuto chvíli předčasná, neboť žalovaná bude muset nejprve znova posoudit, zda žalobce splňuje definici rodinného příslušníka občana EU ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců.
 54. Pouze pro úplnost k námitce žalobce, podle které by se musel v případě žádosti o trvalý pobyt podle § 68 zákona o pobytu cizinců vzdát současného povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, soud doplňuje, že tento předpoklad není správný. V rozsudku ze dne 29. 12. 2023, č. j. 45 A 3/2023-36, zdejší soud zdůraznil, že směrnice o rezidentech nevyklučuje z jejího osobního rozsahu státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou zároveň rodinnými příslušníky občana EU. Existence či nabytí postavení rodinného
- Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

příslušníka občana EU nejsou ve směrnici o rezidentech uvedeny ani jako důvod pro zamítnutí žádosti či odnětí postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta. Směrnice o rezidentech a směrnice o volném pohybu jsou dva zcela samostatné a na sobě nezávislé právní předpisy, které nevylučují, že se určitých případech mohou na cizince vztahovat paralelně. Předpokládá-li zákon o pobytu cizinců, že postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta podle § 83 zákona o pobytu cizinců se přizná v rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu, nelze řízení ukončit z jiného důvodu než toho, který pro zamítnutí žádosti o postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta předvídá směrnice o rezidentech. Jedině takový výklad považuje soud za eurokonformní (na plné znění zmíněného rozsudku soud pro stručnost odkazuje).

55. Z toho vyplývá, že povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, jímž žalobce disponuje, nemůže bránit tomu, aby požádal (a případně získal) povolení k trvalému pobytu podle § 68 zákona o pobytu cizinců.

VI. Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

56. S ohledem na výše uvedené soud shledal žalobu důvodnou, a proto rozhodnutí žalované podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a vrátil věc žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení bude žalovaná vázána právním názorem, který soud vyslovil v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
57. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná nebyla v řízení úspěšná, právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Úspěšnému žalobci soud přiznal náhradu nákladů řízení **v celkové výši 17 362,70 Kč**. Tato částka zahrnuje jednak zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši **3 000 Kč** a dále náklady související se zastoupením žalobce advokátem ve výši **11 870 Kč**. Náklady na zastoupení zahrnují odměnu advokáta za dva úkony právní služby učiněné do 31. 12. 2024 (převzetí a příprava věci a podání žaloby) po 3 100 Kč za úkon [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2024 (dále jen „advokátní tarif“)] a náhradu hotových výdajů 600 Kč za tyto dva úkony právní služby po 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu ve znění účinném do 31. 12. 2024). A dále jeden úkon právní služby učiněný od 1. 1. 2025 (účast na jednání) po 4 620 Kč [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2025] a náhradu hotových výdajů 450 Kč za tento úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2025). Vzhledem k tomu, že zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, náleží žalobci i náhrada DPH ve výši **2 492,70 Kč** (tj. 21 % z částky 11 870 Kč; § 57 odst. 2 s. ř. s.).
58. Náhradu nákladů řízení je žalovaná povinna zaplatit žalobci do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám jeho zástupce (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, použitý na základě § 64 s. ř. s.).

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 21. srpna 2025

Mgr. Věra Pazderová, LL.M., M.A., v. r.
soudkyně